

prima instanță: L. Popova
instanța de recurs: I. Sîrcu, Sv. Filincova, G. Stratulat

3rh-24/16

ÎNCHEIERE

21 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Iulia Sîrcu
Judecătorii Svetlana Filincova, Dumitru Mardari, Maria Ghervas, Galina
Stratulat

examinînd cererea de revizuire depusă de Chiriac Tatiana și avocatul acesteia Dumitru Cucu, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Tatiana Chiriac împotriva Ministerului Justiției cu privire la contestarea actului administrativ, împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 13 mai 2009, prin care a fost admis recursul declarat de către Ministerul Justiției, casată hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2009, cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care acțiunea a fost respinsă

c o n s t a t ă:

La 01 decembrie 2008 Tatiana Chiriac a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 28 august 2008 grupul organizatoric de fondare a Asociației obștești „Falun Dafa” a prezentat Ministerului Justiției cererea privind înregistrarea Statutului asociației nou formate, anexînd la aceasta toate documentele prevăzute de legislația în vigoare necesare pentru inițierea înregistrării.

Prin decizia nr. 25 din 29 septembrie 2008 însă, Ministerul Justiției a refuzat înregistrarea Asociației obștești „Falun Dafa”.

La 13 octombrie 2008 a fost depusă o cerere prealabilă prin care a fost solicitată anularea deciziei Ministrului Justiției nr. 25 din 29 septembrie 2008, care însă a fost respinsă de pîrît.

Drept temei de refuz în înregistrarea asociației a fost invocat faptul că „Falun Dafa” are ca orientare desfășurarea activității extremiste, fapt confirmat prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 05 august 2008, în temeiul căreia simbolul „falun” a fost apreciat ca fiind identic celui nazist.

Asociația nu are drept scop desfășurarea unei activități extremiste, ci doar predarea gratuită a exercițiilor școlii de qigong „Falun Dafa” și promovarea principiilor de adevăr, bunătate și toleranță, care sunt niște principii fundamentale ale Universului.

În Statutul asociației nu a fost indicat simbolul „falun”, deoarece organul de conducere are atribuția de a aproba simbolică asociației, iar conform art. 14 (17) al. (8), (9) al Legii cu privire la asociațiile obștești, aceasta urmează a fi înregistrată de Ministerul Justiției.

Reclamanta susține că, la înaintarea cererii de înregistrare a Statutului asociației, nu a fost cerut Ministerului Justiției și înregistrarea simbolică, or concluziile pîrîtului în sensul dat sunt eronate. Mai mult ca atît, prin încheierea Judecătoriai Buiucani mun. Chișinău din 30 octombrie 2008, a fost admisă cererea de revizuire și a fost casată hotărîrea din 05 august 2008.

Falun Dafa, fiind o școală antică din qigong, este practică la moment în 80 țări ale lumii, inclusiv în Republica Moldova. Conducerea Chinei a scos școala în afara legii, etichetînd discipolii Dafa ca dușmani de clasă și desfășurînd împotriva lor groaznice persecuții manifestate prin arestări arbitrare, torturi și omoruri, recoltarea ilegală de organe pe viu. Astfel, refuzul înregistrării asociației de către pîrît constituie o extindere a influenței conducerii Chinei în Republica Moldova.

Cere reclamanta anularea deciziei Ministerului Justiției nr. 25 din 29 septembrie 2008 și obligarea pîrîtului de a înregistra Statutul Asociației obștești „Falun Dafa”.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2009, a fost admisă acțiunea, a fost anulată decizia Ministerului Justiției nr. 25 din 29 septembrie 2008 și obligat pîrîtul de a înregistra Statutul Asociației obștești „Falun Dafa” conform cererii depuse la 28 august 2008.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 13 mai 2009, a fost admis recursul declarat de către Ministerul Justiției, casată hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2009, cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care acțiunea a fost respinsă.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 23 iunie 2010, a fost respinsă ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Chiriac Tatiana.

La 28 ianuarie 2016 Chiriac Tatiana și avocatul acesteia Dumitru Cucu au depus cerere de revizuire împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 13 mai 2009, solicitînd admiterea acesteia, casarea deciziei instanței de recurs și restituirea pricinii spre rejudecare în aceeași instanță pentru judecarea pricinii în ordine de recurs.

În motivarea cererii de revizuire a invocat temeiul revizuirii prevăzut de art. 449 lit. e¹) CPC care indică că, revizuirea se declară în cazul în care a fost aplicată o lege declarată neconstituțională de către Curtea Constituțională și la judecarea cauzei a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, iar instanța de judecată sau Curtea Supremă de Justiție a respins cererea privind sesizarea Curții Constituționale sau din hotărîrea Curții Constituționale rezultă că prin aceasta s-a încălcat un drept garantat de Constituție sau de tratatele internaționale în domeniul drepturilor omului.

Or, prin Hotărîrea Curții Constituționale din 23 noiembrie 2015 a fost declarată neconstituțională prevederea lit. b) a art. 1 din Legea nr. 54 din 21 februarie 2003 privind contracararea activității extremiste și anume „propagarea și demonstrarea în

public a atributelor sau a simbolicii naziste, a unor atribute sau simbolici asemănătoare, pînă la confundare, cu atributele sau simbolica nazistă”, deoarece nu corespunde condițiilor de claritate a legii, fiind stabilită lipsa unei definiții clare a atributelor și simbolicii naziste.

În acest sens, Curtea Constituțională a reținut că există hotărîri judecătorești cu interpretări diametral opuse a prevederilor art. 1 lit. b) a Legii nr. 54 din 21 februarie 2013, cît și lipsa de claritate a atributelor sau simbolicii naziste, a atributelor sau a simbolicii asemănătoare pînă la confundare cu cele naziste, din care cauză constituie o restrîngere a libertății de exprimare, fapt contrar art. 23, 32 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

Deci, instanța de recurs la examinarea pricinii în fond eronat a reținut că simbolul „Falun” ar avea un caracter extremist, aceasta în esență servind temeiul de drept pentru casarea hotărîrii primei instanțe prin care a fost obligat Ministerul Justiției de a înregistra statutul Asociației Obștești „Falun Dafa” conform cererii din 28 august 2008.

Respectiv, drept urmare a constatării de către Curtea Constituțională la 23 noiembrie 2015 a faptului că art. 1 lit. b) a Legii nr. 54 din 21 februarie 2003 privind contracararea activității extremiste, în baza căreia și-a fundamentat concluzia instanța de recurs, contravine prevederilor constituționale și încalcă libertatea de exprimare, care este un drept fundamental al omului, să constate că verdictul anterior al instanței la moment este ilegal.

Revizuienții indică că nu urmăresc rejudecarea fondului, iar cererea de revizuire nu este una camuflată, ci înaintată în vederea reparării erorilor comise de instanță.

Deoarece pînă în prezent nu a fost definitivată Hotărîrea Curții Constituționale din 23 noiembrie 2015, revizuiența a anexat dispozitivul acesteia.

Studiind materialele dosarului, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră cererea de revizuire neîntemeiată și care urmează a fi respinsă ca inadmisibilă din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 453 alin. (1) lit. a) CPC, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite încheiere de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. 451 CPC, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447 CPC, indicîndu-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 CPC și anexîndu-se probele ce le confirmă.

În conformitate cu art. 449 lit. e¹) CPC, revizuirea se declară în cazul în care a fost aplicată o lege declarată neconstituțională de către Curtea Constituțională și la judecarea cauzei a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, iar instanța de judecată sau Curtea Supremă de Justiție a respins cererea privind sesizarea Curții Constituționale sau din hotărîrea Curții Constituționale rezultă că prin aceasta s-a încălcat un drept garantat de Constituție sau de tratatele internaționale în domeniul drepturilor omului.

Or, revizuienții Chiriac Tatiana și avocatul acesteia Dumitru Cucu drept temei de declarare a revizuirii în baza art. 449 lit. e¹) CPC au invocat prevederile Hotărîrii Curții Constituționale nr. 28 din 23 noiembrie 2015, prin care a fost declarată neconstituțională

litera b) a articolului 1 din Legea nr.54 din 21 februarie 2003 privind contracararea activității extremiste.

Deci, obiectul hotărârii date a constituit controlul constituționalității sintagmei care prevede „interzicerea utilizării atributelor sau simbolurilor asemănătoare, până la confundare, cu atributele sau simbolica nazistă”.

Colegiul reține ca fiind neîntemeiată cererea de revizuire formulată din următoarele considerente.

Astfel, pentru revizuirea hotărârii pe motivul indicat la art.449 lit. e¹) CPC, instanța urmează să țină cont de principiul neretroactivității hotărârilor Curții Constituționale, în sensul că temei de revizuire va servi aplicarea legii declarate neconstituționale la momentul pronunțării hotărârii, dar nu și după. În așa mod sunt relevante și prevederile art. 28 al. (2) al Legii cu privire la Curtea Constituțională nr. 317 din 13 decembrie 1994, care indică că actele normative sau unele părți ale acestora declarate neconstituționale devin nule și nu se aplică din momentul adoptării hotărârii respective a Curții Constituționale. Și art. 26 al. (7) al aceleiași legi prevede că, Hotărârile Curții Constituționale produc efect numai pentru viitor.

Respectiv, în circumstanțele enunțate, nu poate fi aplicabil la caz temeiul revizuirii prevăzut de art. art.449 lit. e¹) CPC, în cazul în care Hotărârea Curții Constituționale nr. 28, conform dispozitivului, a intrat în vigoare la data adoptării acesteia – din 23 noiembrie 2015 și, deci, nu poate fi aplicată raporturilor juridice instituite de pînă la adoptarea ei, inclusiv la situația din 13 mai 2009.

Ba mai mult, Curtea Supremă de Justiție la adoptarea deciziei din 13 mai 2009, legalitatea căreia se contestă prin prezenta cerere de revizuire, și-a motivat soluția adoptată nu numai în baza art. 1 lit. b) al Legii privind contracararea activității extremiste nr. 54 din 21 februarie 2003, dar și din alte motive, asupra cărora revizuienții nu au invocat careva temeiuri de revizuire.

Colegiul mai reține că, din conținutul art. 449 lit. e¹) CPC, care prescrie o conduită obligatorie, nu rezultă că la examinarea în fond a pricinii date ar fi fost ridicată excepția de neconstituționalitate, sau ar fi fost respinsă de către Curtea Supremă de Justiție cererea privind sesizarea Curții Constituționale, din care cauză nu survin și consecințele normei procedurale.

Revizuirea este o cale de atac de retractare și nu de reformare a hotărârii contestate, iar retractarea neîntemeiată a hotărârii contestate poate duce la încălcarea principiului stabilității raporturilor juridice, care înseamnă că soluția definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată fără motive legale. De aceea, legea admite revizuirea numai în cazuri strict determinate și doar cu invocarea temeiurilor prevăzute de art. 449 CPC.

Or, admiterea cererii de revizuire, în asemenea împrejurări, ar contravine principiului securității raporturilor juridice și ar constitui o violare a art. 6 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului și a Libertăților Fundamentale.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că, temeiul invocat de revizuienți în susținerea cererii de revizuire nu poate fi coroborat cu art. 449 lit. e¹) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de

Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea de revizuire depusă de către Chiriac Tatiana și avocatul acesteia Dumitru Cucu ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. 269-270, art. 453 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Chiriac Tatiana și avocatul acesteia Dumitru Cucu împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 13 mai 2009, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Tatiana Chiriac împotriva Ministerului Justiției cu privire la contestarea actului administrativ.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Svetlana Filincova

Dumitru Mardari

Maria Ghervas

Galina Stratulat